

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025

Hyvinvointijaosto 29.11.2023 § 52

Valmistelija: hyvinvointikoordinaattori Heidi Suominen,
etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Hyvinvoivat kaupunkilaiset ovat niin elinvoimaisen kunnan kuin hyvinvointialueen edellytys. Asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on yksi kaupungin tärkeimmistä tehtävistä sisältyen kaikkiin kaupungin lakisääteisiin tehtäviin. Kaupungin tavoitteena on tarjota mahdollisuudet ja puitteet aktiiviseen ja hyvinvoivaan elämään sekä turvalliseen ja viihtyisään toimintaympäristöön kaiken ikäisille ja toimintakykyisille kaupunkilaisille. Kaupungissa edellytyksiä hyvinvoinnille ja terveydelle luovat niin koulutus-, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt, kotouttamisen ja työllisyyden tukeminen sekä monet muut kunnan tehtävät.

Kuntalain (410/2015) mukaan kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen on kunnan perustehtävä. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) velvoittaa kuntia edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Terveydenhuoltolaissa (1326/2010) määritellään laajasti kunnan tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointisuunnitelma on kuntastrategian osa, joka kuvaa valtuustokausittaisia tavoitteita ja toimenpiteitä. Hyvinvointisuunnitelma voi sisältää myös muita vapaaehtoisia tai lakisääteisiä hyvinvointia tukevia suunnitelmia.

Varsinais-Suomen kunnilla ja hyvinvointialueella (Varha) on yhteistyövelvoite hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä. Hyvinvointialueen on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä alueensa kuntien kanssa ja tuettava niitä asiantuntemuksellaan. Vastaavasti kuntien tulee tukea asiantuntijuudellaan hyvinvointialuetta. Lisäksi on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Niin kunnat kuin hyvinvointialue ovat uudessa tilanteessa. Molempien tärkeänä tehtävänä on johtaa yhteistyötä, jonka tavoitteena on kaventaa terveys- ja hyvinvointieroja.

Kunta on vastuussa laajan hyvinvointikertomuksen tekemisestä kerran valtuustokaudessa. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ovat osa kunnan strategista johtamista. Ne ovat työvälineitä, joilla suunnitellaan, seurataan, arvioidaan ja raportoidaan kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä vahvassa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma on valmisteltu viimeksi edellisellä valtuustokaudella vuosille 2019-2021. Parhailaan käynnissä olevalle valtuustokaudelle hyvinvointisuunnitelman valmistelu on ollut käynnissä, ja hyvinvointisuunnitelman laatimisen prosessi käsiteltiin kaupungin johtoryhmässä 4.4.2023.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025

Hyvinvointisuunnitelman valmisteluun ja laadintaan ovat osallistuneet hyvinvointikoordinaattori, kaupungin johtoryhmä eli HYTE-johtoryhmä, kaikki

toimialat eli Kestävä Raisio –työryhmä, nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto, vanhusneuvosto, hyvinvointijaosto, lautakunnat ja kaupunginvaltuusto.

Prosessi on sisältänyt työpajoja, kyselyitä, kohtaamiseen tilaisuuksia ja seminaareja eri kohderyhmille. Lapsiperheille toteutettiin alueellinen hyvinvointikysely yhteistyössä Varhan palvelualue 5 kuntien eli Naantalın ja Ruskon kanssa keväällä 2023. Kohtaamisen tilaisuuksia järjestettiin osana asukasbudjetoinnin ideointivaihetta keväällä ja kesällä 2023. Työpajat vaikuttamistoimielimille ja hyvinvointijaostolle toteutettiin touko- ja kesäkuussa 2023. Kaupungin toimialat eli Kestävä Raisio –työryhmän työpajat toteutettiin touko- ja elokuussa. Päätäjille työpajoja toteutettiin osana hyvinvointijaoston kokouksia ja valtuustolle sekä lautakunnille suunnatussa hyvinvointiseminaarissa syyskuussa 2023. Järjestöt ja seurakunta ovat olleet mukana Varhan palvelualue 5 eli Naantalın, Raision ja Ruskon yhteisessä lasten ja nuorten hyvinvointityöpajassa keväällä ja syksyllä 2023.

Raision hyvinvointisuunnitelmaa on valmisteltu myös samanaikaisesti Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan alueellisen hyvinvointisuunnitelman kanssa. Tämän osalta on järjestetty alueellisia työpajoja, joissa hyvinvointikoordinaattori on ollut mukana. Varhan alueellista hyvinvointisuunnitelmaa on hyödynnetty Raision hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelyssä. Tämä on ollut tärkeää niin yhteistyön vahvistamisen kannalta kuin myös suunnitelmien linkittymisen tasolla.

Osaksi laajaa hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa on kytketty myös muita hyvinvoinnin edistämisen kaupunkitasoisia, alueellisia ja kansallisia hyvinvointisuunnitelmaa ohjaavia suunnitelmia ja ohjelmia. Näitä ovat mm. ympäristöohjelma, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä ehkäisevän mielenterveyden- ja päihdetyön suunnitelma, Varhan alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2023-2025 ja Kansallinen mielenterveysstrategia 2020-2030.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman painopisteet pohjautuvat Raision kaupungin strategian teemoihin ja tavoitteisiin, lakisääteisyteen kunnan velvoitteista edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä, kaupunkilaisten, luottamushenkilöiden, kaupungin johdon ja toimialojen osallistamiseen, eri yhteistyötoimijoiden kuten järjestöjen ja Varhan yhteistyön kehittämiseen, indikaattorien osoittaman uusimpaan saatavilla olevaan tietoon sekä muihin kaupunkitasoisiin, Varhan alueellisiin sekä kansallisesti linkittyviin suunnitelmiin ja ohjelmiin.

Tavoitteena on ollut rakentaa strategiaa tukeva ja näkyväksi tekevä koko kaupungin hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvointisuunnitelman kaupunkitasoiset tavoitteet ja toimenpiteet on kohdennettu kaikille ikäryhmille huomioiden erityisesti työikäiset, ikääntyvät ja eri tavoin toimintakykyiset asukkaat. Lasten ja nuorten tarkemmat tavoitteet ja toimenpiteet tullaan kuvaamaan valmisteilla olevassa Raision lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa, joka linkittyy hyvinvointisuunnitelmaan.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman painopisteiksi on valittu neljä painopistettä; 1. Mielen hyvinvoinnin eli positiivisen mielenterveyden edistäminen, 2. Fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen, 3. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen, ja 4. Saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen. Jokaiselle hyvinvointisuunnitelman painopisteelle on määritelty kaupunkitasoisesti yhteensä 24 kaupunkitasoisia tavoitteita ja 32 toimenpidettä, vastuutahot ja

mittarit, suunnitelma seurannasta ja arvioinnista raisiolaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi hyvinvointisuunnitelman toimintakaudella.

Vuoden 2023 alusta on otettu käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli hyte-kerroin. Hyte-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa sitä, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

Hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kaupunginvaltuustossa. Laaditun hyvinvointisuunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain ja raportoidaan kaupunginvaltuustolle. Valtuustokauden lopussa laaditaan laaja hyvinvointikertomus koko valtuustokauden ajalta, sekä valmistellaan uuden valtuustokauden hyvinvointisuunnitelma.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 luonnos käsitellään hyvinvointijaostossa, suunnitelmaan pyydetään lausunnot lautakunnilta sekä vaikuttamistoimielimiltä ja se tullaan lähettämään kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittelyyn vuoden 2024 alkupuolella.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 luonnos ja sen liitteenä oleva nykytilaa kuvaava indikaattoritiedon raportti ovat oheismateriaalina.

Hyvinvointikoordinaattori esittelee kokouksessa Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2023-2025 luonnosta.

Esittelijä

Hyvinvointikoordinaattori Heidi Suominen

Päätösehdotus

Hyvinvointijaosto päättää hyväksyä Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 luonnoksen ja pyytää Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 luonnoksesta lausunnot infralautakunnalta, lupalautakunnalta, sivistyslautakunnalta, vapaa-aikalautakunnalta, kaupunkikehitysjaostolta, nuorisovaltuustolta, vanhusneuvostolta ja vammaisneuvostolta 31.1.2024 mennessä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Aleksi Suro poistui klo 17.49 ja varajäsen Sampsa Suominen-Suvisaari saapui klo 17.50 tämän asian käsittelyn aikana.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta heti kokouksessa.

Tämän asian käsittelyn jälkeen pidettiin kokoustauko klo 18.28-18.39.

Hyvinvointijaosto 13.02.2024 § 8
775/00.01.02.00/2023

Valmistelija: hyvinvointikoordinaattori Heidi Suominen,
etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Marraskuussa 2023 hyvinvointijaosto päätti pyytää Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 luonnoksesta lausunnot infralautakunnalta, lupalautakunnalta, sivistyslautakunnalta, vapaa-aikalautakunnalta, kaupunkikehitysjaostolta, nuorisovaltuustolta, vanhusneuvostolta ja vammaisneuvostolta 31.1.2024 mennessä. Kaikki

lausunnot saatiin määräpäivään mennessä. Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024–2025 luonnoksesta annetut lausunnot ovat oheismateriaalina.

Lausunnoissa hyvinvointisuunnitelma koettiin kattavaksi ja hyvin laadituksi yhteiseksi työkaluksi, joka kokoaa kaikilla toimialoilla ja vahvalla verkostollisella yhteistyöllä tehtävän hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työn kaupunkitasoisesti yhteen. Hyvinvointisuunnitelma koettiin kattavaksi suunnitelmaksi, joka kokoaa kaupungin monipuolisen työn hyvinvointiasioissa, sekä ohjaa työväliseen toiminnan strategista johtamista.

Suunnitelmaan valikoidut kaupunkitasoiset painopisteet ja tavoitteet koettiin hyväksi, monipuoliseksi, oikeasuuntaiseksi ja poikkileikkaaviksi yli toimiala- ja vastuualuearajojen, vaikka ne on kohdennettu kaikille ikäryhmille painottaen varsinkin työikäisiä, ikääntyviä ja eri tavoin toimintakykyisiä kuntalaisia. Suunnitelmaan sisällytyt ja linkitetyt eri toimialojen ohjelmatyöt ja suunnitelmat sekä niiden tavoitteet ja toimenpiteet nähtiin keskeisenä ja toimivana keinona edesauttaa hyvinvointisuunnitelmassakin esille nostettujen painopisteiden hyvää toteutumista. Lausunnoissa todettiin, että hyvinvointisuunnitelmassa on otettu hyvin huomioon myös lapset ja nuoret, vaikka lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma valmistellaan erikseen.

Valmistelussa laaja-alainen niin kuntalaisten, päättäjien kuin vaikuttamistoimielimien osallistaminen nähtiin arvokkaana, koska nämä kokosivat kuntalaisten näkemyksiä ja toiveita työn suunnittelun tueksi. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan samanaikaisesti valmistellun alueellisen hyvinvointisuunnitelman hyödyntämistä Raision hyvinvointisuunnitelman laadinnassa pidettiin hyvänä. Hyvinvointisuunnitelmaan tuli myös muutamia lisäys- ja muutosehdotuksia vanhusneuvostolta, vammaisneuvostolta, nuorisovaltuustolta ja kaupunkikehitysjaostolta. Suunnitelmaa on muokattu ja tarkennettu saatujen lausuntojen perusteella.

Hyvinvointisuunnitelman lähtökohdat -osioon on nostettu lakisääteisyys osalta kunnan ehkäisevää päihdetyötä ohjaava laki. Raision suunnitelma ikääntyvän väestön tukemiseksi sekä Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän Seutustrategia 2024–2026 on lisätty hyvinvointisuunnitelmaan linkittyvien muiden suunnitelmien ja ohjelmien listalle.

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet -osion painopisteiden järjestys on muutettu seuraavaksi

1. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen
2. Saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
3. Fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen
4. Mielen hyvinvoinnin eli positiivisen mielen terveyden edistäminen

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet -osion alkuun on lisätty ja painotettu, että hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet ovat kaupunkitasoisia sekä kohdennettu kaikille ikäryhmille huomioiden erityisesti työikäiset, ikääntyvät ja eri tavoin toimintakykyiset asukkaat. Hyvinvointisuunnitelmaan linkittyvissä suunnitelmissa esimerkiksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa ja suunnitelmassa ikääntyvän väestön tueksi kuvataan tarkemmat ja syvennetyt tavoitteet ja toimenpiteet näiden ikäryhmien osalta.

Kaikkien painopisteiden toimenpiteisiin on lisätty valmistelu Raision suunnitelmasta ikääntyvän väestön tukemiseksi.

Saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen -painopisteen alle on lisätty oma kappale saavutettavuuden ja esteettömyyden termien avauksen osalta.

Fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen -painopisteen toimenpiteisiin on lisätty koululiikunta ja ikäihmisten liikuntaraati, sekä Raision liikuntaneuvonnan mallin yhteyteen, että kehitystyötä tehdään eri ikäisille kuntalaisille.

Mielen hyvinvoinnin eli positiivisen mielenterveyden edistäminen -painopisteen alle on lisätty tavoitteisiin myös yksinäisyyden vähentäminen ja sosiaalisten suhteiden vahvistaminen, sekä toimenpiteisiin viestinnän tarkennuksena kaupungin kanavat sekä yhteistyöverkoston ja -toimijoiden kautta viestiminen.

Kaikkien painopisteiden tavoitteiden, toimenpiteiden, vastuutahojen ja mittareiden asettelua on selkeytetty.

Hyvinvointisunnitelmasta ehdotettiin tehtäväksi visuaalinen kooste. Tätä mahdollisuutta selvitetään viestinnän kanssa.

Saadut lausunnot ja lausuntojen johdosta tehdyt tarkennukset suunnitelmaan on käsitelty kaupungin johtoryhmässä 6.2.2024.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus

Hyvinvointijaosto päättää lähettää Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 kaupunginhallituksen ja edelleen -valtuuston hyväksyttäväksi.

Päätös

Ella Mylly esitti Eveliina Tyyskäsén kannattamana, että Toimenpide 1 muutetaan muotoon: "Tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kuten Varhan, järjestöjen ja toimialojen välillä kohtaamispaikkojen toimintamuotojen, toimintaympäristöihin jalkautuvien toimintamuotojen ja tilaisuuksien kehittämisessä ja toteuttamisessa. Jatketaan jo toimivaksi havaittuja käytäntöjä, kuten RaiHa-mallia."

Ella Mylly esitti Eveliina Tyyskäsén kannattamana, että Toimenpide 24 muutetaan muotoon: "Huomioidaan virkistysalueiden kehittäminen ja julkisen liikenteen sekä palveluiden saavutettavuus kaupunkisuunnittelussa ja kaavoituksessa."

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Myllyn esitykset hyväksyä yksimielisesti. Saatuaan myönteisen vastauksen puheenjohtaja totesi, että päätösehdotus Myllyn esittämällä muutoksilla hyväksyttiin yksimielisesti.